

PLAN UPRAVLJANJA

- obrazloženje -

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode, plan upravljanja zaštićenim područjem i/ili područjem ekološke mreže je akt planiranja kojim se utvrđuje stanje zaštićenog područja i/ili područja ekološke mreže te određuju ciljeve upravljanja i/ili očuvanja, aktivnosti za postizanje ciljeva i pokazatelji provedbe plana. Plan se donosi za razdoblje od deset godina. Nakon razdoblja od pet godina analizira se provedba Plana upravljanja kao i ostvareni rezultati te se po potrebi obavlja revizija Plana upravljanja uz mogućnost izmjene i/ili dopune nakon pet godina.

1.2 Nacionalni i međunarodni kontekst zaštite otoka Lokruma

Otok Lokrum zaštićen je temeljem Zakona o zaštiti prirode u kategoriji posebnog rezervata šumske vegetacije od 1948. te je jedno od tri najstarijih zaštićenih područja prirode u Hrvatskoj.

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode „posebni rezervat“ je „područje kopna i/ili mora od osobitog značenja zbog jedinstvenih, rijetkih ili reprezentativnih prirodnih vrijednosti, ili je ugroženo stanište ili stanište ugrožene divlje vrste, a prvenstveno je namijenjen očuvanju tih vrijednosti. U posebnom rezervatu nisu dopušteni zahvati i djelatnosti koje mogu narušiti svojstva zbog kojih je proglašen rezervatom. U posebnom rezervatu dopušteni su zahvati i djelatnosti kojima se održavaju ili poboljšavaju uvjeti važni za očuvanje svojstava zbog kojih je proglašen rezervatom.“

Sukladno Uredbi o ekološkoj mreži otok Lokrum uključujući i pripadajući morski pojas od 150-ak metara od obale je područje ekološke mreže HR4000017 Lokrum - područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) za ukupno osam stanišnih tipova (Tablica 1).

Tablica 1. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) (izvadak iz Uredbe o ekološkoj mreži, prilog III., dio 2.)

Šifra područja	Naziv područja	Stanišni tip	Natura šifra
HR 4000017	Lokrum	Naselja posidonije (Posidonion oceanicae)	1120*
		Grebeni	1170
		Stijene i strmci (klifovi) mediteranskih obala obrasli endemičnim vrstama Limonium spp.	1240
		Karbonatne stijene sa hazmofitskom vegetacijom	8210
		Eumediteranski travnjaci Thero-Brachypodietea	6220*
		Vazdazelene šume česmne (Quercus ilex)	9340
		Mediteranske šume endemičnih borova	9540
		Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330

Napomena:

Natura šifra – stanišni tip zaštićen Direktivom Vijeća 92/43/EEZ o očuvanju prirodnih staništa te divljih životinjskih i biljnih vrsta (Direktiva o staništima);

* prioritetni stanišni tip

Područje otoka Lokruma sastavni je dio *Povijesne jezgre Grada Dubrovnika s gradskim zidinama i utverdama te gradskim jarkom* te je uvršten u UNESCO-ov registar Svjetske kulturne baštine.

Otok Lokrum s akvatorijem zaštićen je kao kulturno dobro u sklopu Rješenja o zaštiti povijesne cjeline grada Dubrovnika i njene neposredne okoline (Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – oznaka Z-3818) na temelju Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Sukladno istom Rješenju za zaštićenu povijesnu cjelinu grada Dubrovnika i njenu neposrednu okolinu uspostavljene su zone te je otok Lokrum s akvatorijem uvršten u zonu „A“ opisanu kao „potpuna zaštita povijesnih struktura“.

Izješće o provedbi i rezultatima radionica za izradu nacrtu Plana upravljanja Rezervata Lokrum

U tijeku je okončavanje izrade Nacrta plana upravljanja otoka. Tijekom internih i radionica s javnošću definirane su teme, ciljevi i aktivnosti:

Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti

- **Opći cilj:** Očuvati temeljni fenomen šuma i postojeće stanje stanišnih tipova kopna, obale i mora
- **Specifični ciljevi**
 - Očuvati postojeću površinu šumske vegetacije (Natura stanišni tip 9340 i 9540) i povoljne stanišne uvjete s obzirom na 2016.
 - Revitalizirati stanišni tip Eumediteranski travnjaci Thero-Brachypodietea (Natura stanišni tip 6220) u odnosu na stanje iz 2016.
 - Očuvati postojeće površine i stanje stanišnih tipova Karbonatne stijene sa hazmofitskom vegetacijom te Stijene i strmci mediteranskih obala obrasli endemičnim vrstama *Limonium* sp. (Natura stanišni tip 8210 i 1240)
 - Očuvati povoljno stanje Natura 2000 morskih staništa u odnosu na početne studije (Natura stanišni tip 1120, 1170 i 8330)
 - Istražiti, valorizirati i očuvati povoljno stanje staništa, biljaka, životinja i gljiva u odnosu na podatke početnih studija
 - Valorizirati i očuvati georazolikost otoka

Zaštita i očuvanje kulturno-povijesne baštine

- **Opći cilj:** Obnoviti i zaštititi kulturno-povijesnu baštinu
- **Specifični ciljevi**
 - Obnoviti povijesne građevine na otoku, istražiti i valorizirati arheološke lokalitete i nalaze te promovirati kulturno dobro
 - Interpretirati i promovirati pisanu i nematerijalnu baštinu otoka

Naslijeđene kultivirane vrijednosti

- **Opći cilj:** Očuvati krajobraznu sliku i revitalizirati naslijeđene kultivirane vrijednosti te razviti upravljanje sukladno suvremenim kriterijima zaštite prirode
 - Dugoročno staviti u funkciju cjeloviti povijesni sustav upravljanja oborinskim vodama (kanali i vodospreme)
 - Unaprijediti upravljanje Botaničkim vrtom te ga staviti u edukativnu i znanstvenu svrhu u odnosu na stanje iz 2016.
 - Održavati postojeću površinu i sastojine tradicionalnih maslinika u odnosu na stanje iz 2016.
 - Unaprijediti stanje Maksimilijanovih vrtova i povijesnih staza u odnosu na stanje iz 2016.
 - Očuvati i održavati gradbene elemente i biljni materijal parkovnih površina sukladno Karti staništa iz 2016.

Posjećivanje, promocija i edukacija

- **Opći cilj:** Promovirati prirodne i kulturne vrijednosti posebnog rezervata Otoka Lokruma te izgraditi njegovu prepoznatljivost kao destinacije održivog turizma i centra znanja
- **Specifični ciljevi**
 - Unaprijediti posjetiteljsku infrastrukturu otoka Lokruma u odnosu na stanje iz 2016.
 - Graditi prepoznatljivost Lokruma kao zaštićenog područja na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini u odnosu na početne studije
 - Povećati razinu znanja i informiranost posjetitelja i korisnika prostora o izvornim vrijednostima otoka u odnosu na početne studije
 - Jačati svijest o očuvanju prirode i okoliša te povećati znanje o vrijednostima zaštićenog područja u suradnji s odgojno obrazovnim institucijama/organizacijama

Razvoj kapaciteta javne ustanove

- **Opći cilj:** Ojačati kapacitete i unaprijediti koordinaciju rada Javne ustanove te suradnju s dionicima na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.
- **Specifični ciljevi**
 - Razviti infrastrukturu Javne ustanove te povećati opremljenost u odnosu na stanje infrastrukture iz 2016. godine.
 - Povećati kapacitete djelatnika Javne ustanove kroz edukaciju i usavršavanje te ojačati službe zapošljavanjem visokoobrazovanih i stručnih djelatnika
 - Unaprijediti pravno-normativno uređenje i poslovanje Javne ustanove
 - Uspostaviti platformu znanstveno-istraživačkog rada na Lokrumu u svrhu učinkovitijeg upravljanja
 - Unaprijediti suradnju s institucijama i organizacijama u svrhu podrške provedbi Plana upravljanja

Status izrade nacrtu Plana upravljanja i daljnje aktivnosti

U tijeku je okončavanje izrade nacrtu Plana upravljanja što uključuje i konzultacije s Ministarstvom zaštite okoliša i energetike.

Sukladno Zakonu o Zaštiti prirode plan upravljanja posebnim rezervatom donosi Upravno vijeće javne ustanove uz suglasnost Ministarstva, po prethodno pribavljenom mišljenju Agencije.

Prijedlog plana upravljanja javne ustanove dužne su staviti na uvid javnosti sukladno posebnom propisu kojim se uređuje zaštita okoliša.

Tijekom cijelog procesa izrade Plana upravljanja JU Rezervat Lokrum uključene su institucije HAOP i Ministarstvo. U suradnji s HAOP-om izrađeni su ciljevi i osnovne mjere očuvanja za Natura 2000 stanišne tipove otoka Lokruma koji će biti uvršteni i u Pravilniku o zaštiti i očuvanju.

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode za zaštićena područja u kategoriji strogog rezervata, nacionalnog parka, posebnog rezervata i parka prirode, na prijedlog upravnog vijeća nadležne javne ustanove uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencije, ministar donosi pravilnik o zaštiti i očuvanju.

Pravilnikom iz stavka 1. ovoga članka pobliže se propisuju mjere zaštite, očuvanja, unapređenja i korištenja te upravljačke zone zaštićenog područja.

Upravljanje područjem otoka Lokruma

- Rezervat Lokrum upravlja područjem posebnog rezervata šumske vegetacije Otok Lokrum
- Rezervat Lokrum upravlja i dijelom područja ekološke mreže HR4000017 Lokrum, unutar granica posebnog rezervata (kopneni dio)

Prijedlog Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže

Na temelju Zakona o zaštiti prirode, pripremljen je prijedlog *Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže*. Ovom Uredbom utvrđuju se nadležnosti javnih ustanova koje upravljaju zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže za upravljanje i donošenje planova upravljanja ekološkom mrežom.

Tijekom izrade Plana upravljanja, obzirom da je već bilo izgledno da će uslijediti dopuna zakonodavnog okvira u kontekstu upravljanja područjima ekološke mreže, temeljem održanih sastanaka i upita Rezervata Lokrum, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu je dostavila preporuku da se u plan upravljanja uključe i aktivnosti u morskom dijelu područja ekološke mreže.

Rezervat Lokrum uvažio je predmetne preporuke tijekom izrade ovog Plana upravljanja, a provođenje aktivnosti u morskom dijelu ekološke mreže će započeti kad se steknu formalno-pravni uvjeti.